Centro de Estudios ILLICE

PRUEBA DE ACCESO A GRADO SUPERIOR

LLENGUA VALENCIANA

Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

Llengua Valenciana · Prueba de acceso a Grado Superior

Primera edición: 2026

© 2026 Juan Marcos Sanmartín. Todos los derechos reservados.

Edita: Juan Marcos Sanmartín (Centro de Estudios Illice) · Pont dels Ortissos, 6, entresuelo · 03203 Elche (Alicante)
contacto@centrodeestudiosillice.com · www.centrodeestudiosillice.com

Este libro es para uso personal de quien lo ha comprado. Queda prohibida su reproducción, distribución, comunicación pública o transformación, total o parcial, por cualquier medio (incluidos WhatsApp, redes sociales y plataformas de apuntes), sin autorización escrita del titular, conforme a la Ley de Propiedad Intelectual.

Si has recibido este libro sin haberlo comprado, puedes conseguir tu propia copia en
www.centrodeestudiosillice.com/libros

ÍNDEX

BLOC I. LA COMUNICACIÓ I ELS TEXTOS

Tema 1 La comunicació: elements, funcions del llenguatge i registres 5
Tema 2 La llengua i la societat: llengües, varietats i usos 21
Tema 3 Les classes de text segons la modalitat 35
Tema 4 Els àmbits d'ús i els gèneres periodístics 49

BLOC II. COMPRENDRE EL TEXT

Tema 5 El tema, la tesi i l'estructura del text 65
Tema 6 El significat de les paraules i de les expressions en el text 81

BLOC III. ESCRIURE

Tema 7 L'ortografia: accents, lletres i puntuació 95
Tema 8 L'article d'opinió 113

BLOC IV. GRAMÀTICA

Tema 9 El nom, els determinants, l'adjectiu i els pronoms 133
Tema 10 El verb, les perífrasis i les paraules invariables 153
Tema 11 L'oració simple 175
Tema 12 L'oració composta 191

BLOC V. EL LÈXIC

Tema 13 L'estructura i la formació de les paraules 205

ANNEXOS

Annex A Connectors i vocabulari per a comentar i opinar 221
Annex B Exercicis resolts 231
Annex C La prova i les cinc últimes convocatòries, resoltes 247

© Juan Marcos Sanmartín · Centro de Estudios Illice · Uso personal · Prohibida su distribución
Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

Centro de Estudios ILLICE

PRUEBA DE ACCESO A GRADO SUPERIOR

LLENGUA VALENCIANA

L'ORACIÓ COMPOSTA

12

Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

«Vaig demanar cita i em van dir que no hi havia lloc fins al març.» És una frase corrent, de les que es diuen sense pensar, i tanmateix està feta de tres parts unides de dues maneres distintes: la primera i la segona van al mateix nivell, i la tercera va dins de la segona. Saber vore com s'unixen les parts d'una frase servix per a entendre-la quan és llarga, per a puntuar-la bé i per a no perdre's quan s'escriu.

Calen tres destreses: dir si una oració és simple o composta, dir de quin tipus és la composta i explicar per escrit per què, **assenyalant el nexe** que unix les parts. Les tres es recolzen en una sola comprovació al principi: comptar els verbs.

1. Oració simple i oració composta

Una oració és **simple** quan té un sol verb conjugat, i **composta** quan en té dos o més. Cada verb conjugat organitza al seu voltant un tros d'oració, amb el seu subjecte i els seus complements; eixe tros s'anomena **proposició**. Una oració composta té, doncs, tantes proposicions com verbs conjugats.

Un **verb conjugat** és una forma personal: porta persona i nombre, a més de temps i mode (*cante*, *cantàvem*, *vinguen*, *tanca*). Les tres **formes no personals** (l'infinitiu *cantar*, el gerundi *cantant* i el participi *cantat*) no porten persona i **no es compten**, encara que tinguen complements propis.

COM ES COMPTEN ELS VERBS CONJUGATS

- **Es marca cada forma personal**, també l'imperatiu i el subjuntiu: *tanca*, *vinguen*, *haguera dit*.
- **Una perífrasi compta com un sol verb**: *ha de vindre*, *acaba d'eixir*, *continua plovent*, *pot entrar*. El primer verb ha perdut el sentit propi i és l'únic conjugat; l'altre és una forma no personal.
- **Els temps compostos, el perfet perifràstic i la passiva són un sol verb**: *ha arribat*, *havíem sopat*, *va arribar*, *van consumir*, *ha sigut construït*. I també una locució verbal: *prendre el pèl*.
- **No són verbs** els pronoms febles ni el *que* o la *i*: *me l'ha donat* i *hi ha* tenen un sol verb (*ha donat*, *ha*).
- **Un nexe no basta perquè hi haja dos verbs**: en *Vaig comprar pa i llet* la *i* unix dos substantius i l'oració és simple.

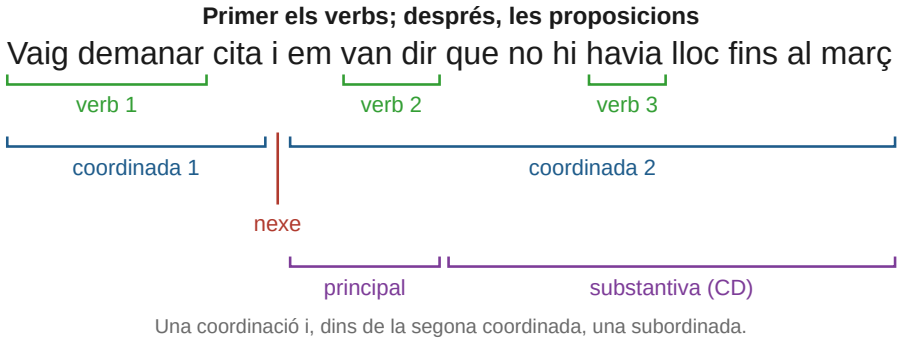

Figura 12.1. L'oració té tres verbs conjugats i, per tant, tres proposicions: és composta.

EXEMPLE RESOLT 1 · SIMPLE O COMPOSTA

Diga si estes oracions són simples o compostes i subratlle els verbs conjugats: a) *La meua veïna ha hagut de cridar el lampista.* b) *Vaig comprar pa i llet a la botiga de la vora.* c) *Estava cuinant quan va*

© Juan Marcos Sanmartín · Centro de Estudios Illice · Uso personal · Prohibida su distribución
Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

sonar el timbre. d) *El meu germà és més alt que el meu pare.* e) *Va arribar, va saludar tothom i es va asseure a esperar.*

Com es resol. Es busca cada forma amb persona i nombre i es descarten infinitius, gerundis i participis. Després es compta: un, simple; dos o més, composta.

Resposta. a) Ha hagut de cridar: un verb conjugat (*haver de* + infinitiu és una perífrasi, i *cridar* no compta). **Simple.** b) Vaig comprar: un verb (perfet perifràstic); la *i* unix dos substantius, *pa* i *llet*. **Simple.** c) Estava cuinant (perífrasi, un sol verb) i va sonar: dos verbs. **Composta.** d) És: un verb; després de *que* no hi ha cap altre verb conjugat. **Simple.** e) Va arribar, va saludar i es va asseure (*a esperar* és un infinitiu): tres verbs, encara que el subjecte siga el mateix. **Composta.**

On es falla. En comptar *va* i *arribar* com a dos verbs, en comptar *cuinant* a banda, o en donar per simple l'oració e) perquè «només parla una persona».

2. Coordinació i subordinació

Quan una oració té dos o més verbs conjugats, les proposicions es relacionen d'una d'estes dues maneres:

- **Coordinades**: van al mateix nivell i cap no forma part de l'altra. Es poden separar amb un punt i cada una continua sent una oració completa: *Vaig demanar cita. Em van dir una altra cosa.*
- **Subordinada**: una proposició va dins d'una altra i hi fa una funció, com la faria un substantiu o un complement. No es pot separar: *Em van dir* … *que no hi havia lloc* no té sentit per separat.

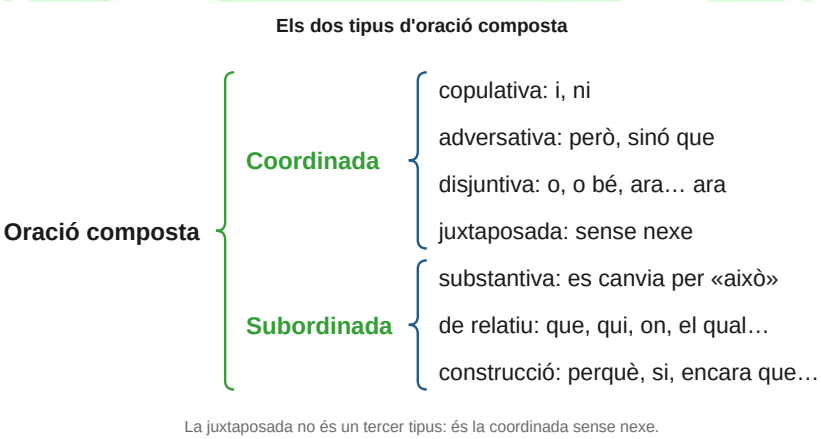

Figura 12.2. Tota oració composta és coordinada o subordinada. La juxtaposada és una classe de coordinada, no un tercer tipus.

EL NEXE DECIDIX EL PRIMER PAS

Els nexes **coordinants** són una llista tancada: *i*, *ni*, *o*, *però*, *sinó*, *sinó que* (i les parelles *ni… ni*, *o… o*, *o bé*, *ara… ara*). **Qualsevol altre nexe és subordinant**: *que*, *si*, *perquè*, *ja que*, *com que*, *encara que*, *mentre*, *qui*, *on*, *quan*, *com*, *de manera que*… I si hi ha dos verbs conjugats sense cap nexe, les proposicions estan juxtaposades, que és una forma de coordinació.

Compte amb el castellà: *pero* i *sino* no existixen en valencià; s'escriuen *però* i *sinó*, amb accent.

3. Les oracions coordinades

Hi ha quatre classes. Les tres primeres es distingixen pel nexe; la quarta, per la falta de nexe.

© Juan Marcos Sanmartín · Centro de Estudios Illice · Uso personal · Prohibida su distribución
Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

Les quatre classes d'oració coordinada

Classe	Què fa	Nexes	Exemple
Copulativa	suma	*i*, *ni*, *ni… ni*	*Vam obrir la finestra i va entrar aire fresc. No va telefonar ni va escriure.*
Adversativa	contraposa una cosa a una altra; el que més compta és la segona	*però*, *sinó que* (i *sinó*)	*És barat, però no funciona. No ho va tirar, sinó que ho va arreglar.*
Disjuntiva	presenta opcions	*o*, *o bé*, *o… o*, *ara… ara*	*Vens o et quedes? Ara es queixa de la calor, ara es queixa del fred.*
Juxtaposada	unix sense nexe; la relació la posa el sentit	cap: coma, punt i coma o dos punts	*Em vaig alçar, em vaig dutxar, vaig esmorzar. Hui no eixiré: plou a bots i barrals.*

Davant d'un verb, la contraposició es diu *sinó que*; *sinó* tot sol unix només paraules o grups (*No és blanc, sinó negre*, oració simple). No s'ha de confondre amb *si no*, que és la condició més una negació: *Si no vens, ho faré jo.*

DUES ETIQUETES QUE CONVÉ CONÉIXER

El que abans s'anomenava coordinada *explicativa* (*és a dir*) és hui juxtaposada. La *distributiva* (*ara… ara*) es compta ací com una disjuntiva, encara que la gramàtica de l'AVL manté les conjuncions distributives com a classe pròpia. Tampoc no són nexes *tanmateix*, *per tant*, *no obstant això* ni *és a dir*: són **connectors**, i l'oració que unixen és juxtaposada. Es distingixen perquè un connector es mou i un nexe no: *Treballa molt; tanmateix, cobra poc* admet *Treballa molt; cobra poc, tanmateix*, però no **Treballa molt, cobra poc i*.

Les paraules citades tal qual (estil directe) no porten nexe: en *La Marta va dir: «Arribe tard»*, la cita fa de complement directe de *va dir* (*Ho va dir*). Amb *que* (estil indirecte) hi ha una subordinada substantiva: *La Marta va dir que arribava tard*.

EXEMPLE RESOLT 2 · CLASSIFICAR COORDINADES

Diga de quina classe és cada oració coordinada i per què, i assenyale el nexe: a) *Fa fred, però anirem a la platja.* b) *No fuma ni beu.* c) *El bar està tancat: hui és festa.* d) *Vens amb mi o et quedes ací?*

Com es resol. Primer es compten els verbs (en totes n'hi ha dos); després es mira el nexe, o la seua falta, i es comprova que cada meitat se sosté soleta.

Resposta. a) Coordinada **adversativa**: té dos verbs, fa i anirem, units pel nexe *però*, que és coordinant i contraposa les dues idees. b) Coordinada **copulativa**: fuma i beu se sumen amb el nexe *ni*, que és la *i* de les negacions. c) Coordinada **juxtaposada**: està i és no porten nexe, només els dos punts, i cada una seria una oració completa per separat. d) Coordinada **disjuntiva**: vens i et quedes són dues opcions unides pel nexe *o*.

On es falla. En dir «explicativa» de c) perquè la segona explica la primera: eixa és una relació de sentit, i la classe és «juxtaposada».

4. Les subordinades substantives

4.1. Què són i com es reconeixen

Una **subordinada substantiva** fa dins de l'oració una funció pròpia d'un nom o d'un sintagma nominal. D'ací ix la comprovació: es canvia la proposició per *això* i, si l'oració continua sent correcta, és

© Juan Marcos Sanmartín · Centro de Estudios Illice · Uso personal · Prohibida su distribución
Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

substantiva: *Crec que tens raó* → *Crec això*. Quan fa de complement directe, admet a més el pronom feble *ho*: *Ho crec*.

4.2. Per l'estructura

- **Declaratives** (o enunciatives): les introduïx la conjunció *que*, que no fa cap funció dins de la seua proposició. *Diuen que demà nevarà.*
- **Interrogatives indirectes**: reproduïxen una pregunta sense signes d'interrogació. Són **totals** si la pregunta es contesta amb sí o no, i les introduïx *si* (*Em va preguntar si havia sopat*); són **parcials** si les introduïx un interrogatiu: *què, qui, quin, com, on, quan, quant* (*No sé on he deixat les claus*).
- **Exclamatives indirectes**: porten un exclamatiu i expressen sorpresa o ponderació: *Mira que bé ha quedat la cuina.*

4.3. Per la funció

Les funcions de la subordinada substantiva

Funció	Comprovació	Exemple
Subjecte	es canvia per *això* i el verb hi concorda; sol anar amb verbs com *agradar, importar, preocupar, semblar, ser* + adjectiu	*Em preocupa que no haja telefonat* (*Això em preocupa*). *Cal que firme ací.*
Complement directe	es canvia per *això* i pel pronom *ho*	*Va prometre que vindria* (*Ho va prometre*). *Pregunta quant costa* (*Ho pregunta*).
Complement de règim	el verb demana una preposició (*adonar-se de, acordar-se de, confiar en*), que cau davant de *que*; es canvia per *en* o *hi*	*Es va adonar que faltava la clau* (*Se'n va adonar*). *Confie que ho arreglaran* (*Hi confie*).
Terme de preposició dins d'un sintagma	completa un nom o un adjectiu; la preposició cau davant de *que* o es manté amb *el fet que*	*Tinc la impressió que ningú no ho sap* (complement del nom *impressió*). *Està segur que aprovarà* (complement de l'adjectiu *segur*).
Aposició	explica un nom o un pronom, quasi sempre després de dos punts o de coma	*Només et demane una cosa: que m'avises abans.*

L'infinitiu també fa funcions de nom, sense nexe: en *Vull aprendre alemany*, *aprendre alemany* és el CD de *vull* (*ho vull*), i en *M'encanta ballar*, *ballar* és el subjecte. Com que no té verb conjugat, l'oració es continua comptant com a **simple**.

Darrere del verb *ser* també apareixen substantives: *El problema és que no hi ha aigua*. Es contesta que és una substantiva declarativa (es canvia per *això*: *el problema és això*) dins d'una oració copulativa d'identificació, en què els dos membres es poden intercanviar (*Que no hi ha aigua és el problema*); no es diu que la proposició siga l'atribut.

© Juan Marcos Sanmartín · Centro de Estudios Illice · Uso personal · Prohibida su distribución
Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

EN CASTELLÀ... / EN VALENCIÀ...

En castellà la preposició es manté davant de *que*: *se dio cuenta de que*, *confío en que*. En valencià, les preposicions àtones *a, de, en, amb* **cauen** davant de la conjunció *que*: *Es va adonar que faltava la clau*, *Confie que vindrà*, no *Es va adonar de que… ni *Confie en que…. Si cal mantindre-la, es posa *el fet que*: *Es queixen del fet que no hi ha aparcament*. Per això, en valencià, el complement de règim d'estes oracions no porta preposició visible, i es comprova amb *en* o *hi*.

El *que* d'una substantiva és una conjunció: no té antecedent ni fa cap funció (*Crec que la botiga tanca*). El *què* amb accent és el pronom interrogatiu (*No sé què vols*) i és l'únic d'este grup que porta accent diacrític: *com, on, quan* i *quant* no en porten.

EXEMPLE RESOLT 3 · ESTRUCTURA I FUNCIÓ D'UNA SUBSTANTIVA

Assenyale la subordinada substantiva i diga'n l'estructura i la funció: a) *Ens va sorprendre que la botiga estiguera tancada.* b) *No recorde si vaig apagar el forn.* c) *Els veïns es queixen que l'ascensor no funciona.* d) *Explique'm com s'ompli este imprés.*

Com es resol. Es canvia la proposició per *això*; després s'intenta amb *ho* i amb *en*, i es mira si el verb demana preposició.

Resposta. a) *Que la botiga estiguera tancada*: substantiva declarativa (la introduïx la conjunció *que*) en funció de **subjecte** de *va sorprendre*: *Això ens va sorprendre*. b) *Si vaig apagar el forn*: interrogativa indirecta total (la introduïx *si* i es contestaria amb sí o no) en funció de **complement directe**: *No ho recorde*. c) *Que l'ascensor no funciona*: substantiva declarativa en funció de **complement de règim** de *es queixen* (*queixar-se de*; la preposició cau davant de *que*): *Se'n queixen*. d) *Com s'ompli este imprés*: interrogativa indirecta parcial (la introduïx l'interrogatiu *com*) en funció de **complement directe** de *explique*: *Explique-m'ho*.

5. Les oracions de relatiu

5.1. Què fa el relatiu

Una **oració de relatiu** (la gramàtica tradicional l'anomenava *subordinada adjectiva*) la introduïx un relatiu, una paraula que fa dues coses alhora: unix la proposició a la principal i substituïx un nom que ja ha aparegut, l'**antecedent**. Per això el relatiu, a diferència de la conjunció *que* de les substantives, fa una funció dins de la seua proposició: subjecte, complement directe, circumstancial… La comprovació segura és la de l'antecedent: si es posa en el lloc del relatiu, la proposició continua tenint sentit (*la carta que va escriure → va escriure la carta*).

5.2. Especificatives i explicatives

- L'**especificativa** va sense comes i selecciona, d'entre tots els que nomena l'antecedent, aquells de què es parla: *Els socis que no van pagar la quota no van poder votar* (només eixos socis).
- L'**explicativa** va entre comes i afig una dada sobre un antecedent ja identificat; si es lleva, la referència no canvia: *Els socis, que no van pagar la quota, no van poder votar* (no n'havia pagat cap).

És la mateixa diferència que hi ha entre l'adjectiu especificatiu i l'explicatiu (tema 9), i les comes la marquen en l'escriptura: canviar una coma pot canviar el sentit.

5.3. Els relatius i la seua funció

Els relatius

© Juan Marcos Sanmartín · Centro de Estudios Illice · Uso personal · Prohibida su distribución
Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

Relatiu	Ús	Exemple i funció del relatiu
que	sense preposició; persones i coses	*El llibre que em vas deixar és molt bo* (CD de *vas deixar*: *em vas deixar el llibre*).
què	darrere de preposició àtona, per a coses	*La sala en què assagem és freda* (CC de lloc).
qui	darrere de preposició, per a persones	*L'amic en qui confie viu lluny* (amb la preposició, complement de règim de *confie*).
el qual, la qual, els quals, les quals	darrere de preposició o en explicatives	*La sala en la qual assagem*. *Va arribar tard, la qual cosa va molestar tothom* (subjecte; l'antecedent és tota la proposició anterior).
del qual, de la qual… (possessiu)	el castellà *cuyo*: article + nom posseït + *de* + relatiu, que concorda amb el posseïdor	*La veïna el gos de la qual lladra tota la nit se n'ha anat* (*el gos de la veïna*, subjecte de *lladra*).
on (i *quan, com*)	adverbis relatius: lloc, temps i manera	*El poble on estiuegem té platja* (CC de lloc).

El qual no substituïx *que* en una especificativa sense preposició: *El llibre el qual em vas deixar. Per això no servix de comprovació general; la comprovació segura és la de l'antecedent. I *que* sol, sense article, no va darrere de preposició: *la casa de que et vaig parlar → *la casa de què (o de la qual) et vaig parlar*.

5.4. Relatives sense antecedent: lliures i semilliures

Quan no hi ha antecedent expressat, l'oració de relatiu és **lliure**: *Qui vulga vindre que avise*; *Vam dormir on vam poder*; *Telefona'm quan arribes*; *Fes-ho com t'han ensenyat*. Com que no complementa cap nom, el conjunt es comporta com un sintagma: *qui vulga vindre* equival a un sintagma nominal i és el subjecte de *avise*; *on vam poder*, *quan arribes* i *com t'han ensenyat* fan de complement circumstancial de lloc, de temps i de manera.

Quan el relatiu va amb un article i sense nom (*el que, la que, els que, les que*), la relativa és **semilliure**: en *Els que arriben tard esperaran fora*, l'article fa d'antecedent i l'oració de relatiu és *que arriben tard*; el conjunt, *els que arriben tard*, és el subjecte de *esperaran*. Per al neutre, el valencià diu *el que* o *allò que* (*Fes el que vulgues*), i no, en un escrit formal, *lo que*, que és col·loquial.

ON, QUAN I COM SÓN RELATIUS

El que la gramàtica tradicional anomenava subordinada *adverbial* de lloc, de temps o de manera amb *on*, *quan* o *com* s'analitza ací com una oració de relatiu, amb antecedent (*el carrer on visc*) o lliure (*Visc on treballe*). Si es troba el nom antic en uns apunts, convé conéixer-lo, però l'etiqueta amb què es contesta és la nova.

EXEMPLE RESOLT 4 · RECONÉIXER LES DE RELATIU

Assenyale l'oració de relatiu, diga'n l'antecedent (o que no en té), la classe i la funció del relatiu: a) *El lampista que va vindre ahir cobra molt car.* b) *El meu avi, que va ser mestre, encara em corregix les cartes.* c) *Qui trobe les claus tindrà una recompensa.* d) *Esta és la ciutat en la qual va nàixer ma mare.*

Com es resol. Es busca el relatiu, es mira què hi ha davant i si hi ha comes, i es posa l'antecedent en el seu lloc per a vore quina funció fa.

Resposta. a) *Que va vindre ahir*: antecedent *el lampista*; **especificativa** (sense comes, distingix eixe lampista dels altres); *que* és el subjecte de *va vindre* (*el lampista va vindre ahir*). b) *Que va ser mestre*: antecedent *el meu avi*; **explicativa** (entre comes, afig una dada i es pot llevar); *que* és el

© Juan Marcos Sanmartín · Centro de Estudios Illice · Uso personal · Prohibida su distribución
Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

subjecte de *va ser*. c) *Qui trobe les claus*: sense antecedent, **relativa lliure**; el conjunt equival a un sintagma nominal (*la persona que trobe les claus*) i és el subjecte de *tindrà*; *qui* és el subjecte de *trobe*. d) *En la qual va nàixer ma mare*: antecedent *la ciutat*; especificativa; *en la qual* és el complement circumstancial de lloc de *va nàixer* (*va nàixer en la ciutat*).

6. Les construccions subordinades

6.1. Què són i com s'anomenen

Queden les subordinades que no són substantives ni de relatiu. La gramàtica tradicional les agrupava com a *subordinades adverbials* (de temps, de lloc, de manera, causals, condicionals, concessives…). Ací s'anomenen **construccions** i s'agrupen per la relació que expressen; les de lloc i les de temps o manera amb *on*, *quan* i *com* ja s'han vist com a relatives (apartat 5.4). La taula dona els nexes més freqüents i la funció de cada grup.

La *Gramàtica valenciana bàsica* de l'AVL no classifica oracions, sinó conjuncions, i els noms que hi fa servir són uns altres: *completives* (les substantives d'ací), *causals*, *condicionals*, *concessives*, *consecutives*, *temporals*, *modals i comparatives* i també *finals*. Qui trobe estos noms en un enunciat sap a quines oracions corresponen.

Els cinc grups de construccions subordinades

Grup	Classes i nexes	Funció
Temporals i modals	temporals: *mentre (que), tan prompte com, abans que, després que, fins que, des que*; modals: *segons*	CC de temps o de manera
De causa i efecte	causals: *perquè* (amb indicatiu), *ja que, atés que, com que* (davant), *puix que*; il·latives: *així que, de manera que*	causals: CC de causa o modificador oracional; il·latives: modificador oracional
Condicionals i concessives	condicionals: *si, sempre que, a condició que, en cas que*; concessives: *encara que, tot i que, malgrat que, per més que, si bé*	modificador oracional
Quantitatives	comparatives: *més… que, menys… que, tan… com, tant… com*; consecutives: *tan… que, tant… que, de tal manera que*	complement del quantificador (*més, tan, tant*…)
Exceptives	*excepte que, llevat que, tret que* (també *excepte si*)	modificador oracional

El **modificador oracional** afecta tota l'oració, no només el verb, i sol anar separat per una coma o al principi: *Si plou, no eixim*.

6.2. Causals i il·latives

Expressen la mateixa relació des dels seus dos extrems: la causal diu la causa; la il·lativa, la conseqüència. La **causal** respon a *per què?*: *Es va quedar a casa perquè tenia febre*. Darrere del verb i sense pausa, forma part del predicat i és complement circumstancial de causa; davant o separada per coma (*Com que tenia febre, es va quedar a casa*), és modificador oracional. La **il·lativa** va darrere i separada per coma, i presenta el que es seguix del que s'ha dit: *Ja has acabat, així que pots anar-te'n*. No s'ha de confondre amb una juxtaposada amb connector: *Ja has acabat; per tant, pots anar-te'n* porta un connector, que es pot moure (*pots anar-te'n, per tant*).

© Juan Marcos Sanmartín · Centro de Estudios Illice · Uso personal · Prohibida su distribución
Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice

EN CASTELLÀ... / EN VALENCIÀ...

La causal antecedida es diu ***com que***: *Com que plovia, no vam eixir* (el castellà *Como llovía*). I *perquè* té dues cares: amb **indicatiu** és causa (*Ho repetix perquè no ho entén*: respon a *per què?*); amb **subjuntiu** és finalitat (*Ho repetix perquè ho entenga*: respon a *per a què?*). No es diu *per a que.

6.3. Condicionals i concessives

Les dues tenen dos membres: el que porta el nexe (la *pròtasi*) i l'altre (l'*apòdosi*). La pròtasi fa de modificador oracional.

- La **condicional** presenta una condició perquè es complisca el que diu l'apòdosi: *Si ix ara, arribarà a temps*. Comprovació: admet *llavors* en l'apòdosi. No es confon amb el *si* de les interrogatives indirectes (*No sé si arribaré*), que es canvia per *això*. Darrere de *si* condicional no va el condicional: *Si tindria temps → *Si tinguera temps, vindria*.
- La **concessiva** presenta un obstacle que no impedix el que diu l'apòdosi: *Encara que estava esgotada, va acabar el treball*. Comprovació: es pot reescriure com a adversativa invertint l'ordre (*Estava esgotada, però va acabar el treball*). A diferència de l'adversativa, que és coordinada i té l'ordre fix, la concessiva està subordinada i pot anar davant o darrere.

6.4. Comparatives i consecutives

Depenen d'una paraula de quantitat o grau de la principal (*més, menys, tan, tant, tal*) i en són el complement.

- La **comparativa** compara dues quantitats o qualitats: de superioritat (*més… que*), d'inferioritat (*menys… que*) o d'igualtat (*tan… com*, *tant… com*). Només fa composta l'oració si darrere del nexe hi ha un segon verb conjugat: *Gasta més que guanya* és composta; *El meu germà és més alt que jo* és simple, perquè el verb de la segona part no es repetix.
- La **consecutiva** expressa la conseqüència d'una quantitat o d'una intensitat: *Parlava tan de pressa que ningú no l'entenia*. Comprovació: si es lleva *tan* o *tant*, la frase coixeja (*Parlava de pressa que ningú no l'entenia). Si es pot llevar sense que res es trenque, no era consecutiva.

6.5. Temporals, modals i exceptives

Les temporals que queden com a construcció són les que introduïx una conjunció: *Mentre tu cuines, jo pare la taula*; *Tan prompte com arribe, t'avise*. Fan de CC de temps (es canvien per *llavors*). Amb *abans que*, *després que*, *fins que* i *des que*, en valencià la preposició *de* cau davant de *que* (*abans que arriben*, no *abans de que arriben); amb infinitiu es manté (*abans d'arribar*, oració simple). Les modals les introduïx *segons* (*Ho vam muntar segons venia en les instruccions*: CC de manera, es canvia per *així*). Les exceptives resten alguna cosa d'un conjunt: *Hi anirem, llevat que ploga*.

LES FINALS NO SÓN UNA CLASSE A BANDA

El que expressa finalitat és un **sintagma preposicional** introduït per *per a* (o *per*, *a fi de*), que fa de complement circumstancial de finalitat i respon a *per a què?* Si el que seguix és un infinitiu, l'oració és simple (*Isc per a comprar pa*); si seguix *perquè* amb subjuntiu (*per* + *que*), l'oració és composta i la subordinada és una substantiva declarativa, terme de la preposició (*Et telefone perquè vingues*).

6.6. Els nexes que enganyen

- *Que*: conjunció d'una substantiva (sense antecedent ni funció: *Diu que vindrà*), pronom relatiu (amb antecedent i funció: *la carta que va escriure*), part d'una comparativa o d'una consecutiva (*més…*

© Juan Marcos Sanmartín · Centro de Estudios Illice · Uso personal · Prohibida su distribución
Muestra gratuita · Centro de Estudios Illice